

Datum: 12.01.2004
Autor: Hana Kabeleová
Zdroj: Respekt
Strana: 09
Číslo: 3/04

Dobrá zpráva, amigos

Bushův návrh na legalizaci práce načerno americké ekonomice prospěje

George W. Bush představil minulý týden základní obrysy nového imigračního zákona, jehož stěžejním bodem je legalizace statutu těch, kteří ve Spojených státech pracují načerno. Pokud Kongres Bushův návrh podpoří, mohly by miliony takto zaměstnaných lidí napříště požádat o tříletá pracovní víza - s možností prodloužení až na šest let - a získat tak kromě legality také některá práva, například na minimální mzdu. Dobrozdání zaměstnavatele, že dotyčnému dává práci, by bylo podmínkou k obdržení pracovního povolení. Návrh není bleskem z čistého nebe. O novém imigračním zákoně a zlepšení situace především hispánských přistěhovalců Bush mluvil už na počátku svého volebního období během setkání se svým mexickým protějškem Vicentem Foxem. O čtyři dny později však přišlo 11. září a plán na větší otevření Ameriky imigrantům zůstal - až do minulého týdne - u ledu.

Pořád je co dělat

Motivy, které stojí za Bushovým návrhem, jsou politické i ekonomické. Počty nelegálních imigrantů v Americe se odhadují na nejméně osm milionů a každý rok čtvrt až půl milionu dalších přibývá. Polovinu z nich přitom tvoří Mexičané. Vzhledem k tomu, že Hispánci představují také téměř 10 % americké populace, je politický cíl zřejmý - získat přízeň této menšiny před nadcházejícími volbami. Tato kalkulace ale nemusí vyjít. Přes vysoké absolutní počty využívá práva volit stále pouze část Latinoameričanů. Například v Novém Mexiku tvoří Hispánci 36 % voličů, ale k volbám před čtyřmi roky jich přišlo méně než 10 %. Registrace dosud ilegálních přistěhovalců, o nichž dnes nikdo nic neví, by také byla významným bezpečnostním přínosem reformy pro americkou administrativu. Ekonomické důvody legalizace černé práce jsou daleko jasnější. Amerika, stejně tak jako jiné vyspělé státy, migranty potřebuje. Jednak se úroveň vzdělání místního obyvatelstva obecně zvyšuje a za druhé přibývá důchodců. Přestože se odhaduje posun průměrného věku pracujícího Američana z dnešních 36,6 na 40,6 let v roce 2010, nečeká v příštích desetiletích USA takové stárnutí populace jako Evropu. V obou světadílech se ale postupně zvyšuje kvalifikace obyvatel. V roce 1960 nemělo ve Spojených státech 53,6 % mužů střední školu, v roce 1998 to bylo už jen 9 % a tento trend pokračuje. Čím jsou Američané vzdělanější, tím více odmítají nekvalifikovanou, málo placenou práci, které ale neubývá. Příchod lidí, kteří jsou ochotni ji vykonávat, pak navíc pohání nekvalifikovanou domácí populaci ke zvyšování vlastních šancí na pracovním trhu dalším vzděláváním. Podle údajů federálního ministerstva práce se počet pracovních příležitostí v nekvalifikovaných oborech navýší z 53,2 milionů v roce 2000 na 60,9 milionů v roce 2010. To představuje 7,7 milionů pracovních míst na farmách, v pohostinství, na stavbách a podobně. Přínos legálních migrantů pro americkou ekonomiku se ročně odhaduje na deset miliard dolarů. Podle studie americké Národní rady pro výzkum také zaplatí průměrný přistěhovalec během aktivního života v USA o několik desítek tisíc dolarů víc na daních než srovnatelný místní občan. Tato částka se vypočítává jako rozdíl mezi očekávanými příspěvky do státní kasy - daněmi - a očekávanými podíly na výdajích vládních podpůrných programů. Částka, kterou stát ušetří, by pokrývala vzdělání přistěhovalců, náklady zase představuje využívání státních škol dětmi přistěhovalců. Významným faktorem je pracovní morálka imigrantů. Podle amerického ministerstva práce je zapojení do pracovního trhu u nehispanických bělochů o čtyři procenta nižší než u jejich hispánských kolegů. Být nezaměstnaný v Americe je zkrátka mnohem nákladnější, než být nezaměstnaný například v Mexiku. Navíc pro přistěhovalce je po reformách z roku 1996 téměř nemožné dosáhnout na podporu v nezaměstnanosti a sociální dávky.

Restrikce se nevyplácí

Migraci nelze zastavit. Přistěhovalecké proudy pokračují dál i po zavedení vysoce restriktivních vládních opatření, jen se mění způsob, jakým se lidé do kýžené země dostávají. Spojené státy se v

poslední dekádě pokoušely snížit zejména mexickou imigraci. Ve studii, která byla jedním z podkladových materiálů Bushova návrhu, se uvádí, že v období od roku 1986 do roku 1998 vzrostl objem prostředků ze státního rozpočtu určených americké pohraniční policii na mexické hranici šestkrát. Přibližně v tomto období se přitom počet ilegálních migrantů v zemi více než zdvojnásobil. Jiná studie pak uvádí, že kdyby mohli Mexičané v USA pracovat legálně, ušetřil by stát na ochraně hranic a související administrativě 3 miliardy dolarů ročně. Navíc Bushův plán počítá se zpoplatněním legalizace, přičemž se neoficiálně mluví o částce tisíc dolarů za tříleté pracovní vízum. Stát by tak jen z mexických ilegálních pracovníků měl jednorázový příjem 4,5 miliardy dolarů. Nelegální migrace zahrnuje všechno, čemu se má odpovědný politik snažit předcházet - převaděčství a falšování dokladů, lichvu, otrockou práci, trestnou činnost. Nicméně způsob, jak zabránit těm, kteří jednou přijedou do země legálně, aby v ní poté nezůstávali ilegálně (což činí až 40 % lidí z této skupiny), neexistuje. Zajímavý je v této souvislosti fakt, že se většinou ilegální setrvání v zemi zvyšuje úměrně tomu, jak se zostřuje imigrační politika státu. Například v období 1964-86, kdy bylo pro Mexičany relativně snadné přijít do Ameriky a najít tu práci, se odhaduje jejich příliv na zhruba 28 milionů. Okolo 23 milionů, tedy asi 80 %, se ovšem zase časem vrátilo do země původu. S příchodem restriktivní politiky v 90. letech se naopak začala prodlužovat doba ilegálního pobytu v USA - z necelých tří let v roce 1986 na 6,6 roku v roce 1998.

Autorka pracuje v Multikulturním centru Praha